

Asiakasmaksut eivät saa estää palvelujen saamista

Eläkkeensaajien Keskusliiton Hämeen piiri vetoaa hyvinvointialueemme päättäjiin, että lain sallimaa asiakasmaksujen kohtuullistamista tai perimättä jättämistä on käytettävä aktiivisesti asiakkaan toimeentulon vaarantuessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja on nostettu perusterveydenhuollossa 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidossa 45 prosentilla vuodelle 2025. Myös Kelan korvaamien lääkkeiden omavastuuosuuksia on nostettu, lisäksi lääkkeiden arvonlisävero nostettiin vuoden alusta 10 prosentista 14 prosenttiin. Maksukorotuksista kärsivät erityisesti palvelujen ja tuen tarpeessa olevat pienituloiset kotitaloudet.

Tiedämme, että maksut jopa estävät hoitoon hakeutumista ja johtavat velkaantumiseen. Suomessa päätyi viime vuonna ulosottoon yli puoli miljoonaa asiakasmaksua, joista suuri osa oli tasasuuruisia terveydenhuollon maksuja, kuten terveystieteiden keskusmaksuja ja erikoissairaanhoidon lääkärikäyntejä.

Perustuslain mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Taloudellinen tilanne ei saa olla esteenä palveluihin hakeutumiseen (PeVL 39/1996 vp).

Asiakasmaksulain 11 pykälän (11§) mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.

Asiakas- ja palvelumaksut tai lääkeshoidon kustannukset eivät saa aiheuttaa toimeentulotuen tarvetta ja muodostua esteeksi palveluiden ja hoidon saamiselle ja toteutumiselle. Tiedottamista ja neuvontaa asiakasmaksulain kohtuullistamisen mahdollisuudesta tai perimättä jättämisestä tulee vahvistaa ja hyvinvointialueilla tulee olla selkeät käytänteet tämän asian toteutumisesta.

Mahdollisuutta asiakasmaksujen kohtuullistamiseen tai perimättä jättämiseen tulee hyvinvointialueilla myös käyttää. Vetoamme hyvinvointialueemme päättäjiin.

Pitäkää huoli siitä, että oma alueemme käyttää aktiivisesti oikeuttaan alentaa tai jättää maksut perimättä, jos ne vaarantavat asiakkaan toimeentulon.

Kärkölässä 2.5.2025

Eläkkeensaajien Keskusliiton Hämeen piirin hallitus

Lisätietoja tarvittaessa

Pirjo Riikonen

Eläkkeensaajien Hämeen piirin puheenjohtaja

